

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 07.03.2016 r. powódka A. S., reprezentowana przez adwokata, domagała się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. (dalej (...)) kwoty 3.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Uzasadniając żądanie pozwu wskazano, że na mocy prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Wągrowcu z dnia 13.05.2014 r. w sprawie o sygn. II K 524/13 wobec powódki orzeczono środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz oskarżyciela posiłkowego W. C. kwoty 70.000 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia. Podano, że powódka pismem z dnia 17.09.2014 r. zwróciła się do pozwanego (...), u którego posiadała umowę ubezpieczenia OC o nr polisy (...) obowiązującą w chwili wypadku, z wnioskiem o wypłacenie poszkodowanemu kwoty 70.000 zł, lecz pozwany odmówił refundacji tej kwoty uzasadniając, że ze względu na charakter wyroku nie jest do tego zobowiązany. Podniesiono, że w toku postępowania egzekucyjnego wszczętego przez W. C. powódka zapłaciła poszkodowanemu 40.000 zł, których zapłaty dochodziła w postępowaniu prowadzonym pod sygn. I C 409/15, które prawomocnie zakończyło się uwzględnieniem jej powództwa. Podano, że aktualnie żadaną kwotę 3.000 zł powódka wpłaciła Komornikowi Sądowemu Ł. P. do sprawy Km 1405/14 w dniu 13.01.2016 r. W uzasadnieniu pozwu przedstawiono argumentację o istnieniu po stronie powódki jako sprawcy wypadku komunikacyjnego, wobec którego zastosowano środek karny polegający na obowiązku naprawienia szkody, uprawnienia do domagania się od ubezpieczyciela – na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z uchem tych pojazdów – zwrotu świadczenia zapłaconego na rzecz pokrzywdzonego oraz przytoczono przykłady orzeczeń sądów na poparcie tej tezy, w szczególności powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13.07.2011 r. w sprawie o sygn. III CZP 31/11 (publ. OSNC 2012/3/29).

Nakazem zapłaty z dnia 04.04.2016 r. wydanym w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. I Nc 601/16 nakazano zapłatę w/w kwoty na rzecz powódki zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany, reprezentowany przez radcę prawnego, w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniesionym dnia 19.04.2016 r. zaskarżył go w całości, a nadto wniósł o obciążenie powódki kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ponadto pozwany wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów zawartych w aktach szkody o numerze (...), przeprowadzenie dowodu z przesłuchania powódki oraz dowodu z dokumentów w aktach sprawy egzekucyjnej.

Pozwany potwierdził okoliczności faktyczne wskazane w uzasadnieniu pozwu, w tym fakt wydania wyroku skazującego wobec powódki, orzeczonego obowiązku naprawienia szkody oraz fakt przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego zakończonego odmową wypłaty powódce jakichkolwiek świadczeń. Nadto pozwany przyznał, że pojazd powódki był ubezpieczony w zakresie komunikacyjnego OC w (...) S.A. i nie przedstawił (jak w sprawie o sygn. I C 409/15) odmiennego zapatrywania prawnego o wyłącznie prawnokarnym charakterze obowiązku naprawienia szkody orzeczonego wobec powódki. Wskazano natomiast, że na obecnym etapie sprawy ubezpieczycielowi jest wiadomo, że świadczenie na rzecz poszkodowanego zostało w całości zapłacone, zaś do zapłaty pozostały koszty postępowania egzekucyjnego, których wielkość nie jest pozwanemu znana; stąd pozwany nie jest przekonany co do zasadności i wysokości roszczeń powódki.

Pełnomocnik powódki w piśmie procesowym z dnia 20.05.2016 r. oraz na rozprawie w dniu 06.07.2016 r. podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka A. S. w lutym 2013 r. była właścicielką samochodu marki F. (...) o nr rej. (...). Zawarła z (...) umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów obowiązującą w dniu wypadku, potwierdzoną polisą o nr (...).

okoliczności przyznane

W dniu 06 lutego 2013 r. kierując w/w pojazdem A. S. nieumyślnie doprowadziła do wypadku komunikacyjnego, w którym obrażenia ponieśli W. i A. małż. C., a A. C. na skutek obrażeń zmarła.

okoliczność bezsporna

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Wągrowcu z dnia 13.05.2014 r. w sprawie o sygn. II K 524/13, który uprawomocnił się w dniu 03.09.2014 r., A. S. została uznana za winną tego, że w dniu 6 lutego 2013 r. na ul. (...) w W. umyślnie naruszyła zasady obowiązujące w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki F. (...) nr rej. (...) z oszronionymi i pokrytymi lodem szybami znacznie zawężającymi pole widzenia kierowcy oraz zbliżając się do prawidłowo oznakowanego znakami pionowymi i poziomymi przejścia dla pieszych z prędkością niedostosowaną do panujących warunków jazdy (obladzona nawierzchnia drogi) i bez zachowania wymaganej szczególnej ostrożności w obrębie tego przejścia potrafiła prawidłowo przekraczających jezdnię w tym miejscu W. i A. małż. C., powodując nieumyślnie u W. C. obrażenia w postaci złamania główki kości strzałkowej prawej i kłykcia bocznego piszczeli prawej, naruszające prawidłowe funkcjonowanie narządów jego ciała na czas powyżej siedmiu dni, a u A. C. obrażenia w postaci sińców w obrębie tułowia oraz obu kończyn górnych i dolnych, podbiegnięć krwawych tkanek miękkich pośladka, uda, kolana i podudzia prawego oraz kolana i podudzia lewego, podbiegnięcia krwawego powłok czaszki, niewielkich krwiaków podtwardówkowych obustronnych, złamań kości przedramienia lewego, kości promieniowej prawej w miejscu typowym, panewki biodrowej lewej, rzepki lewej bez przemieszczenia i szyjki kości udowej prawej, a także złamania podkłykciowego piszczeli prawej, skutkujących rozwinięciem wstrząsu pourazowego, a następnie niewydolności wielonarządowej prowadzącej do zgonu A. C. w dniu 16 lutego 2013 r. na Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii Szpitala Wojewódzkiego przy ul. (...) w P. i skazana za przestępstwo z art. 177 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby. Nadto w pkt 3 wyroku Sąd orzekł wobec oskarżonej środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłatę kwoty 70.000 zł na rzecz oskarżyciela posiłkowego W. C. tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia.

okoliczność bezsporna, nadto dowód: odpis wyroku Sądu Rejonowego w Wągrowcu z dnia 13.05.2014 r. /k. 9/

Pismem z dnia 17.09.2014 r. A. S. zwróciła się do (...) z wnioskiem o zapłatę pokrzywdzonemu W. C. przez ubezpieczyciela kwoty 70.000 zł jako odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający. W odpowiedzi zawartej w piśmie z dnia 25.09.2014 r. (...) poinformował o braku podstaw do spełnienia przedmiotowego roszczenia, powołując się na karnoprawny charakter obowiązku naprawienia szkody oraz jego funkcję kompensacyjną jako środka karnego. Z tych przyczyn odmówił refundacji kwoty zasądzonej w pkt 3 w/w wyroku na rzecz pokrzywdzonego.

okoliczności bezsporne, nadto dowód: kopia pisma powódki z dnia 17.09.2014 r. /k. 10/, kopia pisma pozwanego z dnia 25.09.2014 r. /k. 11/

W. C. wszczął przeciwko powódce postępowanie egzekucyjne, o czym Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wągrowcu Ł. P. zawiadomił powódkę pismem z dnia 14.10.2014 r.

okoliczności bezsporne, nadto dowód: zawiadomienie o wszczęciu postępowania egzekucyjnego /k. 12/

W toku postępowania egzekucyjnego powódka dokonała w dniu 13.01.2016 r. wpłaty na kwotę 3.000 zł. Wobec spłaty całości dochodzonego przez wierzyciela roszczenia, komornik postanowieniem z dnia 07.04.2016 r. orzekł o zakończeniu postępowania egzekucyjnego, którego koszty (obejmujące opłaty stosunkowe i wydatki gotówkowe) ustalił na kwotę 9.129,64 zł

dowód: potwierdzenie wpłaty z dnia 13.01.2016 r. /k. 12/, postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wągrowcu Ł. P. /k. 81 akt KM 1405/14/, karta rozliczeniowa w aktach KM 1405/04

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych powyżej dowodów.

Autentyczność przedstawionych przez powódkę i pozwanego dokumentów nie była kwestionowana przez strony, jak również nie wywołała żadnych uzasadnionych wątpliwości Sądu co do ich prawdziwości. Zgodnie z art. 245 k.p.c. stanowiły one dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenie zawarte w ich treści. W związku z powyższym Sąd w całości uwzględnił je przy odtwarzaniu stanu faktycznego. Fakt niekwestionowania przez strony treści kserokopii dokumentów znajdujących się w aktach sprawy pozwolił nadto na potraktowanie tychże kserokopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej. Do sprawy przedłożono również odpis wyroku wydanego w sprawie o sygn. II K 524/13. Jako dokument urzędowy zgodnie z dyspozycją art. 244 § 1 i 2 k.p.c. stanowił dowód tego, co zostało w nim w sposób urzędowy zaświadczone.

Sąd oddalił wniosek dowodowy strony pozwanej o przesłuchanie powódki na okoliczności związane z wysokością jej żądań, ich tytułem prawnym oraz zobowiązaniem do złożenia dokumentacji kierowanej do niej przez organ egzekucyjny, gdyż wobec treści zgromadzonych dowodów z dokumentów, jej przesłuchanie okazało się zbędne.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

W analizowanej sprawie stan faktyczny sprawy był między stronami całkowicie bezsporny. Zastrzeżenia pozwanego koncentrowały się wokół kwestii wysokości kosztów postępowania egzekucyjnego.

Zgodnie z art. 805 § 1 k.c. zawierając umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie, w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Odpowiedzialność za szkodę pozwanego wobec powódki wynika z art. 822 § 1 i § 4 k.c. Stosownie do treści art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Zaś z art. 822 § 4 k.c. wynika, że uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. W myśl art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – w brzmieniu obowiązującym od 11.02.2012 r. (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 392, dalej ustawa) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. W orzecznictwie sądów powszechnych szeroko reprezentowany jest pogląd (aktualny przykład stanowi wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 04.02.2015 r., sygn. I ACa 1093/14, publ. LEX 1681964), że regulacja z art. 34 ust. 1 powołanej ustawy „jest wyrazem tendencji ustawodawcy, aby umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej stwarzała możliwie szeroki zakres ochrony ubezpieczeniowej zarówno ubezpieczonemu sprawcy szkody przed konsekwencjami osobistego ponoszenia odpowiedzialności cywilnej, jak i poszkodowanemu, przez zapewnienie mu pełnej kompensaty ze strony ubezpieczyciela szkody wyrządzonej przez ponoszącego odpowiedzialność cywilną sprawcę. W konsekwencji odpowiedzialność ubezpieczyciela determinowana jest odpowiedzialnością sprawcy wypadku”. Zatem już z samej treści przepisu oraz powszechnie obowiązującej jego wykładni wynika, że wszelkie ograniczenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń muszą wynikać z jednoznacznych przepisów prawa, które nie przewidują jednak wyłączenia odpowiedzialności w odniesieniu do sprawcy wypadku, wobec którego orzeczono środek karny. W szczególności brak takiej podstawy w katalogu przesłanek uprawniających ubezpieczyciela do żądania zwrotu odszkodowania przewidzianych w art. 43 powołanej ustawy.

Strona powodowa trafnie powołuje się na stanowisko zaprezentowane przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2011 r. (sygn. III CZP 31/11, publ. OSNC 2012/3/29), który to pogląd Sąd Rejonowy w pełni podziela. Sąd Najwyższy jednoznacznie opowiedział się za rozwiązaniem, że „sprawca wypadku komunikacyjnego, wobec którego zastosowano środek karny polegający na obowiązku naprawienia szkody (art. 46 § 1 w związku z art. 39 pkt 5 k.k.), może domagać się od ubezpieczyciela - na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów - zwrotu świadczenia zapłaconego na rzecz pokrzywdzonego”. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanej uchwały wskazał, że nie jest tak, iż „funkcja penalna jest jedyną lub że wykazuje przewagę nad funkcją kompensacyjną. Nazwa tego środka karnego wskazuje, że jego istotą jest naprawienie wyrządzonej przestępstwem szkody. Warunkiem jego orzeczenia w wyroku karnym jest istnienie w chwili wyrokowania szkody w całości lub części, nie orzeka się go zatem, jeżeli szkoda została naprawiona przez sprawcę albo inną osobę. Nie orzeka się tego środka ani nawiązki stanowiącej substytut naprawienia szkody, jak również zadośćuczynienia, jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono (art. 415 § 5 k.p.k.). Jeżeli orzeczone środki karne nie pokrywają całej szkody, pokrzywdzony może dochodzić dodatkowych roszczeń w postępowaniu cywilnym (art. 415 § 6 k.p.k.). Już zatem przepisy kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego wskazują, że przy orzekaniu tego środka karnego, a także nawiązki lub zadośćuczynienia chodzi nie tylko o represję wobec sprawcy lub jego resocjalizację, ale także, a nawet przede wszystkim, o naprawienie wyrządzonej pokrzywdzonemu szkody”.

W dalszej kolejności Sąd Najwyższy trafnie zaakcentował, że ewentualne „uznanie, iż orzeczenie w postępowaniu karnym środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody wyłącza możliwość regresu ze strony sprawcy wypadku w stosunku do ubezpieczyciela oznaczałoby, że wyłącznie poszkodowany decyduje, czy odszkodowanie ma zapłacić ubezpieczony sprawca, czy też ubezpieczyciel. Sens i cel obowiązkowych ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej sprawcy polega właśnie na tym, aby w ostatecznym rozrachunku koszt naprawienia szkody - w granicach określonych w ustawie i umowie - pokrył ubezpieczyciel w zamian za składkę zapłaconą przez ubezpieczonego sprawcę. Należy zatem uznać, że naprawienie szkody w wykonaniu obowiązku orzeczonego jako środek karny w postępowaniu karnym nie pozbawia sprawcy szkody możliwości wystąpienia do ubezpieczyciela z roszczeniem regresowym”.

Zagadnienie odpowiedzialności ubezpieczyciela oraz sprawcy wypadku, wobec którego orzeczono środek karny było przedmiotem rozpoznania również w sprawie rozpoznawanej przed Sądem Okręgowym w Poznaniu w sprawie o sygn. II Ca 552/14. W uzasadnieniu wyroku z dnia 28.10.2014 r. (publ. Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych) przedstawiono stanowisko, że „nawiązka lub odszkodowanie, przyznane na podstawie art. 46 k.k., stanowią element zadośćuczynienia za krzywdę, przy czym także i w tym zakresie ubezpieczyciel odpowiada ze sprawcą szkody in solidum. Oznacza to, że jeżeli nawiązka lub odszkodowanie zostały uiszczone przez sprawcę szkody na rzecz pokrzywdzonego, o jego zadośćuczynienie przyznawane w procesie cywilnym ulega obniżeniu o wartość zapłaconej nawiązki/odszkodowania (sprawca zaś może domagać się zwrotu od ubezpieczyciela uiszczonej kwoty). Natomiast, jeżeli świadczenia te nie zostały spełnione przez sprawcę, pozostają bez wpływu na kwotę zadośćuczynienia zasądzaną od ubezpieczyciela sprawy szkody – zadośćuczynienie winno być przyznane w pełnej kwocie, a do kwoty zasądzonych już w postępowaniu karnym nawiązki/odszkodowania ubezpieczyciel odpowiada ze sprawcą szkody in solidum. Analogiczny pogląd o przysługującym sprawcy wypadku roszczeniu regresowym wobec ubezpieczyciela Sąd Okręgowy w Poznaniu wyraził również w uzasadnieniu wyroku z dnia 04.03.2016 r. wydanym w sprawie o sygn. II Ca 1381/15 (gdzie jako Sąd II instancji rozpoznał apelację pozwanego od wyroku wydanego w sprawie o sygn. I C 409/15).

W pełni podzielając zatem zaprezentowane powyżej zapatrywania prawne Sąd w realiach niniejszej sprawy uznał roszczenie regresowe powódki za w pełni zasadne, gdyż zgodnie z zawartą umową ubezpieczenia OC do zapłaty odszkodowania i zadośćuczynienia za szkody i krzywdę jakie wystąpiły u W. C. zobowiązany był (...) S.A. Nadto dokumenty w aktach sprawy egzekucyjnej, w szczególności treść postanowienia o ustaleniu jego kosztów oraz karta rozliczeniowa nie pozostawiają wątpliwości, że wszystkie dokonane przez samą powódkę wpłaty oraz kwoty od niej wyegzekwowane zostały zaliczone na poczet należności głównej, kosztów egzekucyjnych należnych wierzycielowi oraz na poczet opłat stosunkowych ustalonych w oparciu o art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach

sądowych i egzekucji (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 790 ze zm.) i wydatków gotówkowych komornika (łącznie 196,74 zł); opłaty i wydatki osiągnęły łącznie kwotę 9.129,64 zł.

Stosownie do treści art. 481 § 1 k.c. wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, jeżeli dłużnik spóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, natomiast § 2 tego przepisu stanowi, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Z art. 455 k.c. wynika, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Powódka domagała się zasądzenia odsetek ustawowych od dnia wniesienia pozwu, który należy traktować jako wezwanie do zapłaty. Sąd uwzględnił żądanie co do daty początkowej mając na względzie również fakt, że powódka zwracała się do pozwanego o zapłatę już w piśmie z dnia 17.09.2014 r.

W konsekwencji w pkt 1 wyroku Sąd zasądził na rzecz powódki kwotę 3.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 07 marca 2016 r.

O kosztach rozstrzygnięto na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i obciążono nimi pozwanego jako stronę, która przegrała spór, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy. Na koszty poniesione przez powódkę składała się opłata sądowa w kwocie 100,00 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 1.217,00 zł obliczone na podstawie § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800) wraz z opłatą skarbową w wysokości 17 zł od dokumentu pełnomocnictwa – łącznie 1.317 zł (jak w pkt 2 wyroku).

SSR Katarzyna Szymczewska

ZARZĄDZENIE

Proszę:

- 1) odnotować w kontrolce uzasadnień,
- 2) orzeczenie wraz z uzasadnieniem przeznaczone do anonimizacji i opublikowania zgodnie z kartą kwalifikacyjną poniżej;
- 3) odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy:
- pełnomocnikowi pozwanego r. pr. M. S. (na adres do doręczeń wskazany w treści wniosku);
- 4) za 14 dni od doręczenia lub z apelacją.

W., dnia 15 lipca 2016 r.

SSR Katarzyna Szymczewska

KARTA KWALIFIKACYJNA ORZECZENIA

- 1) sygn. akt I C 468/16;
- 2) wyrok z dnia **06.07.2015 r.**;
- 3) hasło tematyczne orzeczenia: **odszkodowanie**;
- 4) podstawa prawna orzeczenia: **art. 822 k.c.**
- 5) istotność orzeczenia: **2**;
- 6) teza orzeczenia – nietezowane.

SSR Katarzyna Szymczewska